SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 47. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 12, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 12-го БЕРЕЗНЯ 1991 Ч. 47. РІК XCVIII.

УКРАЇНА І МАДЯРЩИНА НАЛАГОДЖУЮТЬ ДІЛОВІ КОНТАКТИ

Київ (УНІАР). — Тут у приміщенні колишньої вищої партійної школи — сьогодні Інститут Політології та Соціяльного Управління — 5-7-го березня відбулася науково-практична конференція з питань розвитку торговельно-економічних і наукових зв'язків між підприємствами, організаціями і банками Української ССР та Мадярщини. Учасники конференції заслухали ряд доповідей, обмінялися інформацією і пропозиціями та уклали угоди.

Серед промовців були: генеральний директор Укрімпексу Станіслав Соколенко, начальник київського відділення торгового представництва Мадярщини Томаш Беркі, представник господарської палати північно-східної частини Мадярщини Мікльош Гержеві, заступник генерального директора зовнішньо-економічного банку Мадярщини Мікльош Габор. Україну на конференції представляли керівники численних підрозділів Ради Міністрів, великих підприємств, науковці та фахівці.

Ця зустріч ділових людей двох республік організована згідно з пляном розвитку двосторонніх контактів, проте в зустрічі взяла участь і третя сторона — з доповіддю на конференції виступив уповноважений міністерства зовнішньо-економічних зв'язків СССР Ктіторев.

Демократи Росії відвідали Україну

Київ (ПС УРП). — В середу, 27-го лютого, завершилась поїздка по Україні делегації „Демократичної Росії". Поїздку організував і фінансував благодійний фонд „Свівдружність", який входить до об'єднання „Демократична Росія". У складі делегації були народні депутати РСФСР, депутати Московської Міської Ради та районних рад Москви, Ленінграду, Архангельська.

З української сторони делегацію приймав Народний Рух України. Після двох цікавих зустрічей у Києві, делегація розділилася на три групи, які роз'їхалися на захід, схід і південь України. Таким чином гості відвідали Рівне, Тернопіль, Львів, Одесу, Дніпропетровське, Донецьке, Харків і міста Криму.

Скрізь гостей приймали дуже добре, підкреслювали важливість таких контактів. Особливо добре зустріли демократів Росії в Західній Україні. Вони були прийняті Рівенською Міською Радою, очолюваною народним депутатом СССР полковником В. Марчосяном. Відбулася зустріч з головою Львівської Обласної Ради Вячеславом Чорноволом, гості були присутні на сесіях Львівської, Тернопільської та Івано-Франківської Обласних Рад. В ході зустрічі розмовляли про ситуацію в Україні, глибини міжнаціональних конфліктів тощо.

Згідно з повідомленням газети Московської Міської Ради „Куранти", гості, повернувшись до Москви, повідомили, що демократичні сили України відкидають гасло „Україна для українців" і сприяють національно-культурному розвиткові росіян в Україні. Делегація „Демократичної Росії" прийшла до висновку, що і вони повинні всіляко сприяти створенню національно-культурних товариств для українців, що живуть на території Росії. Адже тільки в Москві українців є понад 300,000, зауважують представники делегації.

Демократи Росії також поінформували, що в Україні користується широкою підтримкою ідея перетворення СССР на співдружність суверенних держав, а також взаємні зусилля України та Росії, спрямовані на усунення міжнаціональних проблем.

У Києві обговорювано випуски „Світо-Виду"

Джерзі Ситі, Н.Дж. — В одному із чисел часопису „Літературна Україна" з лютого находиться довша замітка про збори у Києві, на яких члени творчого об'єднання київських критиків обговорювали публічно перші три числа літературно-мистецького збірника „Світо — вид", що появляється спільними зусиллями київської письменницької організації та Нюйоркської групи.

Конкретно редакторами є Ігор Римарук з Києва і Богдан Бойчук з Ню Йорку, а виданням збірника займається відомий український філянтроп із ЗСА Маріян Коць.

Присутні письменники та літературні критики під головуванням Г. Сивокіня порушили цілий ряд проблем, що постали з виходом „Світо — виду" і поділилися своїми поглядами.

Майже усі присутні були думки, що „Світо-вид" це дійсний міст між літературною та мистецькою Україною і творчістю українців діяспори. На жаль ствердили вони, що Спілка Письменників України, як досі, стоїть майже осторонь цього видання, хоча вона могла б допомогти йому не лише організаційно, а й фінансово. Також підкреслено, що нема публічного резонансу того видання.

Наголошувано однак думку про єдність українського красного письменства, про усвідомлення його як певної спільноти незалежно від того, де і в якій країні живе автор.

Відбудеться шевченкознавча конференція

Ню Йорк. — Тут у суботу, 16-го березня, о год. 4-ій по полудні заходами Наукового Товариства ім. Шевченка, Української Вільної Академії Наук і Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету відбудеться 11-та річна наукова шевченкознавча конференція.

Участь в конференції візьмуть: Відкриття і вступне слово Григорій Грабович, УНІГУ; „Пізнання Шевченка"; Віталій Дончик, Інститут Літератури АН УССР — „Тарас Шевченко — проблема свободи"; Роман Гром'як, Тернопільський Державний Педагогічний Інститут, — „Національна своєрідність поезії Тараса Шевченка", Марко Антонович, УВАН, — „Тарас Шевченко і громади" та Леонід Рудницький, НТШ, закриття. Будуть виставлені мистецькі твори Тараса Шевченка у репродукціях під керівництвом Ярослави Геруляк.

Конференція відбудеться в домі НТШ, 63 Четверта авеню, між 9-ою і 10-ою вулицями.

ВИСТАВКА КАРТИН

Ню Йорк. — Заходами Карпатського Лещетарського Клюбу тут в неділю, 17-го березня, о год. 1-ій по полудні відбудеться відкриття виставки картин Ярослава Вижницького „Квіти". Виставка триватиме від 17-го до 24-го березня в галерії Об'єднання Мистців Українців в Америці, 136 Друга аве., та буде відкрита в будні від год. 6-8-ої вечора.

У ГРУЗІЇ ЗНОВУ ВІДБУВАЮТЬСЯ МІЖНАЦІОНАЛЬНІ ЗУДАРИ

Москва. — Пресове агентство Ройтерса повідомляє, що у Грузії знову відбуваються міжнаціональні зудари, в більшості між грузинами і осетинцями. Кореспондент Ройтерса покликається на інформації віцепрезидента СССР Геннадія І. Янаєва і тому факти в інформації про розмір зударів можуть бути значно перебільшені і тенденційно підтасовані, — кажуть деякі дипломати в Москві.

Згідно з інформаціями Ґ. Янаєва грузинські, озброєні в автоматичну зброю і панцері вози, відділи зударились у полудневій частині Осетинії, у висліді чого загинуло 37 осіб, а 150 були поранені. Совєтський віцепрезидент подав до відома згадані інформації під час дискусії у Верховній Раді СССР над можливістю проголосити вийнятковий став в цій частині Грузинської республіки і, очевидно, ввести туди військо міністерства внутрішніх справ, тобто відомих чорноберетників, які своєю часу вже були в Грузії і саперними лопатками розрубували голови грузинським націоналістам.

Невідомо як там було і з приводу чого дійшло до зудару. Але Янаєв на всякий випадок заявив, що маленька частина осетинців мусіла протиставитись добре озброєним відділам грузинів в числі понад 1,500 осіб. Насувається питання, кажуть спостерігачі, якщо дійсно осетинців була тільки маленька горстка слабше озброєних міліціянтів, а грузини приїхали на панцерних возах з автоматичною зброєю, то звідки взялося аж 37 осіб забитими і 150 пораненими. Значить осетинців мусіло бути більше, або віцепрезидент СССР говорить неправду. Взагалі західні аналітики вважають, що союзний уряд, зокрема міністерство внутрішніх справ, що його очолює генерал КҐБ Боріс Пуго і „хлопці" Владіміра Крючкова, використовують кожну найменшу нагоду, щоб розпалити міжнаціональну ворожнечу ненависть і зудари, бо це тоді дає їм можливість для репресивних акцій проти „націоналістів" і „сепаратистів", які, як говориться в повідомленні Ройтерса, ведуть республіку до незалежности і мстяться над власними національно тевими меншостями.

Верховна Рада СССР вирішила покищо відкласти дебати до часу поки совєтський диктатор Міхаїл Горбачов не закінчить нарад в Раді Федерації. Інформації про заворушення в Грузії надійшли тоді, як страйк вуглекопів поширюється і охоплює все нові й нові терени. Це мабуть більше турбує совєтських керівників, як зудари в Грузії, кажуть спостерігачі.

Демократи Буковини єднаються

Чернівці (УНІАР). — Тут при кінці лютого утворилася організація „Злагода", яка об'єднує 12 громадсько-політичних організацій та партій Буковини.

В ухваленій спільній заяві сказано, що метою співзасновників є досягнення демократії та повного державного суверенітету України як суб'єкта міжнародних взаємин, згідно з декларацією про державний суверенітет України.

Учасники об'єднання ухвалили домагатися ліквідації монополії КПУ на владу та націоналізації її майна. Об'єднання „Злагода" виступає проти підписання союзного договору та обстоює співдружність суверенних, рівноправних держав, які постануть на терені колишнього СССР. Комітет громадської згоди закликав усіх буковинців до співпраці та взаєморозуміння незалежно від національности, мови, віри та соціяльного стану, об'єднатися проти наступу комуністичної реакції.

Заяву підписали представники Руху, УРП, ДПУ, ТУМ, ПДВУ, ПЗУ, СУМ Буковини, УСС, Союзу Українок Буковини, Братства св. ап. Андрія Первозванного УАПЦ, жидівського та російського національних товариств.

Я. Гніздовський полонив Україну

Ню Йорк (О.К.). — У тому, під кожним аспектом пропам'ятному, 1990 році повернувся після довгих років символічно в Україну один з кращих її синів, відомий мистець - графік Яків Гніздовський. На жаль його повернення було лише символічне, бо сам мистець закінчив життя в Ню Йорку ще у 1985 році.

Але, як інформує його дружина Стефанія, що всеціло посвятилася утривалені його пам'яті, в другій половині 1990 року завдяки її старанням відбулися в Україні виставки творів Я. Гніздовського у Києві, Львові, родинному Тернополі, Чернівцях і в Івано-Франківському, де виставка дереворитів та афішів Я. Гніздовського закінчилася вже у 1991 році, конкретно 17-го січня.

Дружина Я. Гніздовського особисто була на відкритті виставок у Львові та Києві і привезла зі собою 51 дереворитів, кольорових репродукцій оліїв та афішів які справедливо поділила поміж українськими музеями Києва, Львова і Тернополя, щоб залишити їх там на постійно. Як розповідає вона, ці виставки — це була перша нагода для зустрічі з творами мистця, що їх мала українська громадськість в батьківщині. Досі про Я. Гніздовського не було навіть згадки в Українській Радянській Енциклопедії.

Творчість мистця захопила глядачів та мистецьку критику і можна справді ствердити, що він полонив Україну. Після виставки у Львові родинне місто Я. Гніздовського, який походить зі села Пилипче під Тернополем влаштувало місячну виставку його творів та дістало також частину із них на постійну власність, а в його селі відбулися широкі святкування. Братанич мистця, що є також художником та носить навіть ім'я славного родича, Яків, заопікувався відтак дальшою виставкою творів у Чернівцях та Івано-Франківському, як також його заходами в річницю смерти Я. Гніздовського 27-го січня відбулося посвячення пам'ятника на місцевому кладовищі, де спочила частина його прахів поруч батька та матері. Дивним збігом обставин день його смерти в тому році збігався із 50-річчям виїзду мистця з України.

З уваги на широке зацікавлення творчістю Я. Гніздовського, його дружина подарувала ще його твори також для музеїв у Чернівцях та Івано-Франківському.

Перші виставки дереворитів та інших картин Я. Гніздовського у Києві і Львові викликали не лише численну участь у них української громади, але також ряд статтей в українській пресі, тим більше, що виставки супроводили мистецько видані каталоги, яких дружина мистця видрукувала 3,500 примірників і 200 афішів, в чому їй незвичайно допоміжним був Роман Ференцевич, приятель мистця. Стефанія Гніздовська подарувала також музеєві в Тернополі копію фільму Славка Новицького про творчість мистця, а другу копію

(Закінчення на стор. 4)

В СССР ОПУБЛІКОВАНИЙ ПРОЄКТ НОВОГО СОЮЗУ

Москва. — Як повідомляє московський кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Сердж Шмеман, більшість столичних газет надрукували проєкт закону про єдиний Союз, який буде висунений на загальне обговорення.

Текст законопроєкту зразу ж скритикував російський президент Борис Єльцин. Виступаючи на масовому мітингу, організованому опозицією центральному урядові, Єльцин закликав своїх однодумців негайно створити могутню і добре організовану політичну партію в противагу комуністам. „Давайте, — сказав він, — оголосимо війну керівникам країни, які завели нас в болото".

На думку С. Шмемана, М. Ґорбачов переможе і цього разу, але перемога його буде явно непереконливою. Незабаром в Росії, можливо, почнуться надзвичайно драматичні події. Сам Єльцин на цьому ж мітингу сказав, що або березень цього року, або один з найближчих місяців буде вирішальним і переломним. „Або демократія загине, або ми переможемо", — заявив він.

У суботній програмі новин совєтська телевізія не навела ні одного слова із виступу Б. Єльцина. Головна увага була звернена на відповідь, яку в імені М. Горбачова дав російському президентові голова Президії Верховної Ради СССР Анатолій Лук'янов. Він заявив, що виступ Єльцина „викликає тривогу за дальшу долю суспільства і держави". Він обвинуватив російського президента в конфронтації і попередив, що Верховна Рада СССР не залишить все це без уваги.

В дійсності новий проєкт союзного договору представляє собою лише незначну модифікацію договору з 1922 року, який передбачає „об'єднання самостійних союзних республік в єдину державу". В цьому договорі, до речі, було сказано, що кожна республіка має право на вільний вихід з федерації.

Горбачовський законопроєкт надає республікам значно більшу автономію, але не передбачає самостійних валют або збройних сил.

Новий закон може бути прийнятий лише за згодою всіх республік, що входять в СССР, однак уже п'ять з них заявили про те, що вони не погоджуються з законопроєктом. Це — Литва, Латвія, Естонія, Грузія і Вірменія.

Верховна Рада Російської федерації, а також законодавці України висловили серйозні сумніви, але прямо не відкинули ідею загальносоюзної держави.

У неділю на Манежній площі в Москві відбувся масовий мітинг, в якому взяли участь не менш як півмільйона осіб. Учасники мітингу одноголосно вимагали резигнації Горбачова. Демонстрації і мітинги проходять тепер, напередодні проголошеного Горбачовим референдуму, по всій країні.

Московський посадник Гавриїл Попов закликав сказати „ні" на референдумі. Він заявив, що саме формулювання запитання на референдумі повинно виглядати інакше: „не 'за' чи 'проти' об'єднаної федерації, але 'за' чи 'проти' комуністичної тиранії".

СТАНОВИЩЕ

ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ В ЕКЗИЛІ ДО РЕФЕРЕНДУМУ В УКРАЇНІ З ПРИВОДУ ПРОЄКТУ СОЮЗНОГО ДОГОВОРУ РЕСПУБЛІК СССР

На вимогу М. Ґорбачова, Верховна Рада СССР схвалила постанову про проведення 17-го березня 1991 року всесоюзного референдуму в справі нового союзного договору республік СССР.

Сама назва того референдуму ставить його в конфлікт із конституцією СССР і республік. Дотепер, принаймні офіційно, СССР є буцімто федерацією республік і тому вирішування справи прийняття нових проєктів союзного договору є правом республік, а не громадян.

М. Ґорбачов свідомо нарушує конституційні права республік і зайвий раз доказує, що він і його оточення вважають СССР централізованою державою, під своєю кермою. З допомогою партійної і державної бюрократії, військового та поліційного апаратів, використовуючи засоби масової інформації (пресу, радіо, телебачення), під загрозою терору, практикованого вже в деяких республіках, — імперський центр у Москві сподівається отримати підтримку голосуючих 17-го березня та примусити всі республіки погодитись на новий союзний договір.

Не забуваймо, що „союз" за 70 років свого існування коштував Україні надто багато, щоб нарід України відновлював його в якій би то не було формі. Пригадаймо

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

ГЕЛЬСІНКСЬКИЙ КОРЕСПОНДЕНТ газети „Ізвєстія" В. Шмиганоьський повідомляє, що лондонська головна квартира міжнародної допомогової організації „Армії спасіння" попросила норвезького підполковника Йону Вяртвейта зайнятись відкриттям бюр цієї організації в Совєтському Союзі. Шведські урядовці „Армії спасіння" нав'язать зв'язки з Латвією, а фінляндські обслуговуватимуть Естонію. На запитання, які завдання ставить перед собою названа організація, Йон Бяртвейт заявив, що працівники „Армії спасіння" в першу черґу поширюватимуть Слово Боже, релігійну літературу і допомагатимуть тим особам, які такої допомоги конечно потребують: старші, хворі, каліки, упосліджені. „Для них дуже часто наша організація є останньою надією", — заявив Бяртвейт. Головною квартирою „Армії спасіння" в СССР буде будинок в Ленінграді на Кіровському проспекті.

СОВЄТСЬКІ ВІЙСЬКОВІ відділи (коло 380,000 вояків і старшин) не спішаться покидати Німеччину. Совєтський генерал Володимир Гребенюк заявив кореспондентові німецької газети „Ноєс Дойчлянд", що Совєтський Союз не має, мовляв, відповідних фондів на виведення війська і вивезення воєнної техніки. Німецькі аналітики кажуть, що виступ згаданого генерала був заздалегідь передуманим маневром для того, щоб виманити від федерального німецького уряду в Бонні додаткові гроші. Для евакуації совєтських військ Бонн вже призначив 19,5 біл. долярів, але московська бочка не має дна, кажуть представники тих політичних партій, які не погоджуються зі становищем канцлера уряду Гельмута Коля, щоб об'єднана Німеччина і виведення війська треба купувати від Москви за великі більйонові капіталі. Більш того, совєтські генерали домагаються співчасти з німецькою політики у виловлюванні дезертирів і тих вояків, які просять політичного азилю в Бонні.

ЗБРОЙНА ВНУТРІШНЯ БОРОТЬБА В ІРАКУ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Нікосія, Кипр. — Не зважаючи на жорстоку поведінку так званих республіканських ґвардистів, вірних частин диктатора Саддама Гуссейна проти його політичних противників, до яких, як відомо, пристали також частини реґулярної армії розчаровані стратегією, поведінкою і капітуляцією головного командування іракської армії перед американцями та їхніми альянтами, збройна боротьба проти режиму Гуссейна продовжується на півдні і на півночі країни.

Представники курдського збройного руху повідомляють, що їхнім збройним силам вдалося захопити кілька важливо стратегічних місцевостей у північній частині Іраку і вони (збройні частини курдів) продовжують маршувати в напрямі важливого оливнопереробного центру в місті Кіркук. „На півночі цілі батальйони іракського війська переходять на нашу сторону", — заявив в телефонічній розмові з кореспондентом агенства Ассошієйтед Пресс представник патріотичного союзу Курдистану Бархам Салеґ. Він додав, що режим С. Гуссейна розпадається на очах народу. Більшість населення вже не підтримує його і навіть ті, які не беруть участи в боротьбі проти режиму потихо працюють для зміни, заявив згаданий курдський представник. Салеґ підтвердив, що курдські збройні сили й ті військові з'єднання, які до них пристали, зайняли за останніх два дні шість місцевостей районного значення в провінції Ербиль і деякі передові частини цієї антигуссейнівської коаліції знаходяться 20 кілометрів від Кіркуку і 200 кілометрів від Багдаду.

Рівночасно про тяжкі бої між прихильниками і противниками режиму С. Гуссейна інформують з півдня, де військові частини, зокрема республіканські ґвардисти, намагаються здушити „ребілянтів" та військові формації шіїтів, які здезертирували з армії і пристали по повстанців. Головне командування повстанських частин в околиці Базри інформує, що республіканська ґвардія вимордувала тисячі осіб в цій провінції. Повстанці намагаються тепер перетяти ґвардистам головний шлях доставки для них зброї, амуниції, харчів і військового виряду з Багдаду.

В неділю, 10-го березня також у самому Багдаді розпочались виступи поодиноких військових частин і зорганізованих на скору руку повстанських частин проти прихильників С. Гуссейна. Більшість з усіх вісьох мільйонів населення столиці становлять шіїти, які симпатизують своїм братам на півдні.

Головне командування коаліційних військ в Савдійській Арабії перестерегло С. Гуссейна перед вжиттям хемічної зброї, зокрема трійливого газу проти збунтованих частин і повстанців, бо в цьому випадку коаліційні війська, які почуватимуться загроженими в Кувайті, можуть вжити відплатних летунських акцій проти військових об'єктів і тих військових частин Гуссейна, які замість наводити порядок і вести боротьбу проти противників, вимордовують цивільне населення.

На Близькому Сході перебуває тепер державний секретар ЗСА Джеймс Бейкер, який вже відбув наради з офіційними представниками Савдійської Арабії, Кувайту і Єгипту і всюди він порушував також справу неспокоїв в Іраку. Він не зайняв ще становища до цієї внутрішньої війни, але натомість створив форум для арабських країн, які воліли б бачити повоєнний Ірак без С. Гуссейна і його скрайнього режиму.

В АМЕРИЦІ

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ Дейвид Дінкінс, виступаючи на пресовій конференції заявив, що місто виділить 2.2 мл. дол. на потреби 545 нюйоркчан-військовиків, міських працівників, які були покликані до активної служби в околицях Перської затоки, як резервісти. Вони повернуться на свої місця праці, або отримають рівнорядну працю в інших відділах міського управління, якщо їхні позиції було зліквідовано в часі їхньої відсутности. Крім цього вони отримають оплачену п'ятиденну відпустку та збільшену медичну допомогу, що виноситиме 2,400 дол. для кожного учасника воєнних дій в околицях Перської затоки. Посадник Д. Дінкінс на закінчення пресової конференції сказав, що всі ці пільги „будуть висловом вдячности" міста тим нюйоркчанам, які ризикували своїм життям на Близькому Сході, та бодай частинно допоможуть їм у поворот до мирного життя та праці.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ УРЯД президента Джорджа Буша видав нову листу правил для експорту, поширюючи цим листу заборонених хемічних і біологічних речовин потрібних для продукування цього роду зброї від 11 до 50. Керівники Департаменту торгівлі мали на меті зробити ці правила ще більш строгими, публікуючи листу 14 держав, що їх запідозрювано в виробленні хемічної зброї. Цьому спротивився Державний департамент тому, що на цю листу мусіли б тоді попасти Ізраїль та Єгипет. Дійшовши до компромісу, обидва департаменти погодились на тому, щоби цілий Близький Схід і південно-західню Азію не включати в листу спеціяльних обстежень. Одначе 10 держав таки названо, до цих останніх попали: Північна Корея, Арґентина, Бразилія, Етіопія, Індія, Бурма і Тайван.

ГОЛОСАМИ 99 ДО 0 Сенат схвалив у четвер, 7-го березня, номінацію конґресмена Едвард Мадиґана з стейту Іллиной на пост секретаря Сільськогосподарського департаменту. Е. Мадиґан, 55-літній республіканець, за 18 років у Конґресі здобув собі довір'я своїх колеґ з обидвох партій, будучи завжди готовим до будь-яких переговорів, тож і не диво, що схвалення його кандидатури на вищезгадану посаду було одноголосним. Новий секретар приходить на місце Клейтона Юттера, який залишив Сільськогосподарський департамент, бо перейняв позицію голови Крайового комітету Республіканської партії.

У БОСТОНІ МИНУЛОГО ТИЖНЯ колишній сенатор з Массачусетс Пол Тсонгас сказав, що плянує подати себе на демократичного кандидата у президентських виборах 1992 року. П. Тсонгас був представником стейту Массачусетс у Сенаті ЗСА від 1979 до 1984 року, а тоді мусів через хворобу рака опустити своє сенатське крісло. Пройшовши радіяційне та хемотерапічне лікування у 1986 році, він твердить, що є зовсім здоровим. Крім нього ще один демократ, колишній сенатор зі стейту Південної Дакоти Джордж МкҐоверн заявляє, що застановляється над можливістю кандидування у 1992 році. Щоденник „Бостон Геральд" пише, що Джон Сілбер, президент Бостонського університету, також думає кандидувати у президентських виборах 1992 року. Е. Тсонгас у пресовому інтерв'ю заявив, що його головною політичною темою будуть спірні питання економічного порядку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Тріюмф Джорджа Буша

У президентських виборах восени 1988 року Джордж Буш виграв, бо мав кваліфікації, з якими не міг рівнятися його суперник, губернатор стейту Массачусетс Майкл Дукакіс. Буш був конґресменом, амбасадором ЗСА в Об'єднаних Націях, першим дипломатичним репрезентантом Америки у комуністичному Китаї за президента Ричарда Ніксона, директором Сі-Ай-Ей (Центральної розвідчої аґенції), врешті вісім років був віцепрезидентом у двох каденціях Роналда Реґена. Але Джордж Буш зробив у минулому році велику помилку: він зламав свою обіцянку виборцям, що не піднесе податків. Кількатижневі пересправи між Білим Домом і Капітолем за новий бюджет записано теж на рахунок Буша і його чимала популярність упала нижче сорока відсотків опитуваних. Вже під час кризи довкола Іраку він дістав тільки мінімальною більшістю дозвіл від Конґресу на започаткування збройних дій проти Іраку. Велика частина Конґресу, де більшість становлять демократи, все ще демонструвала своє противоєнне становище, дораджуючи республіканцеві Бушеві продовжувати економічну бльокаду Іраку. Демократи не вірили у можливість нового зросту популярности Буша,і наперед раділи, що він в наступних виборах провалиться. Дехто з демократів уважав, що коли Америка з її союзниками навіть виграють війну з Іраком, то багатотисячні людські жертви стануть нагробним каменем політичної кар'єри Буша. Але жертв не було практично з американського боку, а Джордж Буш повівся так, як поводяться лідери не абиякого формату: взяв на себе риск війни, знаючи, що не програє, чого не знали його опоненти. Війна Америки і під її проводом міжнародної коаліції 28-ох держав закінчилася такою однобокою перемогою, якої досі не було в історії. Ірак тотально зруйнований і по всій Америці покотилася хвиля небувалого патріотизму. Джордж Буш став найпопулярнішим президентом від часу Д.Д.Айзенгавера. Конґресмени й сенатори, що голосували „проти" резолюції, яка дозволяла йти війною проти Іраку, могли б втратити свої мандати, якщо б сьогодні були вибори. Але вибори будуть щойно осінню 1992 року. До того часу може багато чого змінитися. За передбачуванням фахівців-економістів — за півроку має закінчитися економічна рецесія, і в наступному році начебто знову зросте продукція, пожвавиться торгівля, збільшаться обороти і безробіття впаде нижче 5-ти відсотків. Якщо так триватиме до виборів, то Джордж Буш зможе знову користуватися традиційним гаслом Республіканської партії: Мир і добробут.

У минулу середу, 6-го березня, Джордж Буш промовляв до з'єднаних Палат Конґресу. Коли голова Палати Репрезентантів демократ Томас Фолі на вступі привітав Президента ґратуляціями за перемогу, то авдиторія стоячи влаштувала Бушеві овацію, повторяючи це кількакратно під час його промови.

Америка тепер тріюмфує, бо нещодавно переживала кризу, коли на її терені прийшла економічна рецесія, а конфлікт у обширі Перської затоки цю господарську кризу був поглибив. У цій атмосфері кризи півроку тому Буш виявив добрий дипломатичний хист: він зумів згуртувати 28-членну міжнародну коаліцію під його, Буша, проводом, і головне — зумів переконати постійних членів Ради Безпеки ОН, включно з СССР, щоб вони переголосували 10 потрібних йому резолюцій.

Джордж Буш тепер тріюмфує. Він насправді заслужив собі на ці овації, бо так, як він думає переважаюча більшість американців. А дехто навіть говорить про „світлу сторінку" в історії Америки: розгром Іраку для Джорджа Буша — був позитивною річчю.

ІРАК ЗАКРИВ СВОЇ КОРДОНИ і наказав усім журналістам неіракцям покинути до 24-ох годин Багдад й інші більші міста Іраку, обіцяючи, що вони незабаром отримають урядовий дозвіл повернутися назад, як тільки поліція, відділи державної служби безпеки й інші сили наведуть порядок в країні. Західні кореспонденти і спостерігачі здогадуються, що диктатор Саддам Гуссейн, рятуючи свій пост президента і престиж режиму, накаже так званій республіканській ґвардії, жорстоко покарати ребеліянтів і розстріляти всіх, які посміли чином чи словом „зневлавити" теперішній уряд.

Микола Бараболяк

С. ГУССЕЙНОВІ — НА ПОДЗВІННЯ

I.

Не було хіба у нікого сумніву, що Саддам Гуссейн програє, і то зі соромом. Як же міг він устоятись проти технології й організаційного хисту ЗСА і їх союзників? Очевидно, як громадянам прибраної батьківщини було б нам дуже ніяково, коли б повторилась була на Арабському півострові трагедія американської інтервенції у В'єтнамі. Але, як членам підкореного колонізаторами українського народу нам годі не мати поважних сумнівів стосовно цієї побіди і цілої кувейтської затії. Підставою наших політичних вірувань є нація-держава. Наш ідеал — оформлення кожної нації у свою державну систему. Відкидаємо накинені нації державні форми. У нашому народі живуть світлі традиції Київської держави, пізніше козацької. Таке ж і в арабів. Не покликаючись уже ні на Навуходоносора, володаря Месопотамії сотні років перед Христом, а, згадавши тільки арабську державність під Умаядами у Дамаску і Аббасідами у Баґдаді у VII і VIII століттях по Христі, та славну арабську імперію за Салядина, мусимо прийняти, що араби — це історична, зріла нація, аспірації якої на арабську державність вповні виправдані. Здавалось, що після програної турків у Першій світовій війні, надії арабів на об'єднання у своїй державі під Шаріфом Мекки, тоді духовним лідером арабського світу, сповняться. Великобританія зобов'язалась була допомогти цю ідею здійснити, мавши в такий спосіб віддячитись арабам за їхню допомогу альянтам у війні проти Туреччини, союзника Німеччини. Та замість допомогти арабам здійснити їх національні аспірації, колоніяльні держави — Великобританія і Франція — подробили арабський світ на державки, щоб тим легше втримати контролю над Близьким Сходом. Англія й Франція потворили королівства. Щоб обтерти сльози претендентові на лідера Арабії Шаріфові Мекки, надала його синам королівства Сирії, Іраку й Йорданії. Пізніше визнали видного шейха — Ібн Сауда королем країни, що має нині від його імени назву Савді Арабія. Врешті щойно в 1961 Великобританія зробила шейха Кувайту сувереном міні-держави „Кувайт". Все це творилось під знаком „діли і пануй", в інтересі великого капіталу, коли вибухнули на півострові багаті джерела нафти.

У п'ятдесятих роках відродилось серед арабів змагання до з'єднання в одній державі. В Єгипті прогнали вислужника колоніяльним державам короля Фарука, та сама доля стрінула Фейсала, зразу короля Сирії, а відтак Іраку, коли його прогнано зі Сирії. В Іраку після короткої переваги комуністів під проводом Кассема, взяли верх націоналісти. З думкою про єдність арабів була зорганізована партія Баат, одна для Сирії й Іраку. Через амбіції лідерів партії — нині Ассада у Сирії і Саддама в Іраку — дійшло до розламу у партії, а навіть до того, що Ассад станув в останній війні по стороні противників арабського націоналізму. Ситуацію можна б порівняти з розламом у нашій ОУН, поділу на „б" і „м", з тим, що до такої ганебної конфронтації між провідниками, як у арабів, у нас, Богу дяка, не дійшло. То ж арабський націоналізм зазнав ганебної поразки в останній цій іраксько-американській війні, але чи його зовсім знищено, і Буш забив цвях у труну з незалежницькими аспіраціями арабського народу? Саддам Гуссейн пошкодив націоналістичному рухові, бо своєю непогамовністю, і навіть жорстокістю, кинув погане світло на націоналістичний арабський рух. Але рух цей не вбито, особливо, коли він переплетений зі змаганням вирівняти економічні різниці між багачами і бідними. Арабські маси уважають, що Аллах послав цілому арабському народові манну у вигляді нафтової ропи, і з неї повинні користати не тільки колишні шейхи, нині королі й еміри , витрачаючи мільйони на гуляще життя в Парижі й Монтекарльо, коли інші араби жадні куска хліба.

Закінчення буде.

Микола Муратов

КОМУНІСТИЧНИЙ ПУТЧ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ РОСІЇ

На пленарному засіданні ВР РСФСР 21-го лютого група керівників Ради в складі заступників голів Верховної Ради С. Горячевої та Б. Ісаєва, голів обох палат Р. Абдулатіпова та В. Ісакова і їхніх заступників виступила з політичною заявою до ВР РСФСР та до народних депутатів РСФСР. Текст заяви оголосила Світлана Горячева. Комуністична сірість збунтувалася й накинулася на голову Верховної Ради Росії Бориса Єльцина. Це вже четверта чи п'ята кампанія нападів на людину, з якою демократичні сили країни пов'язують своє майбутнє. Чим цього разу прогнівив комуністичного лідера Ґорбачова і його компанію тричі опальний керівник парляменту найбільшої республіки? Та всім. Особливо своїм недавнім виступом на центральній телевізії, коли вимагав резиґнації президента Ґорбачова і його кабінету на чолі з Павловим.

Політичному мисленню комуністів притаманний ряд унікальних особливостей. Комуніст-керівник (а кожен з них намагається ним стати) не хоче або не здатний відділити себе від свого поста. Тому критику своєї діяльности комуністичні апаратники сприймають як особисту образу. Цей тип ментальности керівників зформувався за відсутности приватної власности та ініціятиви, глибоко проник у підсвідомість керівної еліти і, як бачимо, перебудові не піддається. Свою публічно правову діяльність комуністичні політичні діячі ідентифікують з приватною справою. Звідси і безпринципність у правовій і законодавчій практиці. Таке перекручене політичне мислення робить їх сектою фанатиків влади, під якою вони розуміють перш за все розподілення виробничого продукту серед їхніх команд. Політична опозиція, що перестає бути суто декоративною, для „вірних ленінців" абсолютно несприйнятна. Цікаво відзначити, що ті політичні звинувачення, котрі вони закидають своїм противникам для морально-психологічного обґрунтування „оргвисновків", вони беруть один за одним з власної політичної практики. В цьому можна переконатися на прикладі будь-якої репресивної кампанії, починаючи з 1917 року. Взяти таке політичне обвинувачення Б. Єльцина, як „авторитарність, конфронтаційність, прагнення одноосібно вирішувати питання..." Як же так? Недавно оприлюднено склад радників голови ВР Росії — близько двадцяти найвідоміших інтелектуалів Росії, кожен з яких сам по собі є видатною політичною фіґурою. Стиль, який інкримінується Єльцину, якраз характерний для М. Ґорбачова. Від нього походять укази, що суперечать один одному. Їй — Богу, я б не здивувався, коли б вийшли укази сікти публічно порушників попередніх указів та заборонити жінкам їзду на роверах.

Далі можна по всіх пунктах показати брехливість політичних звинувачень на адресу Єльцина. Та особливо вражає обвинувачення Єльцина в „розвалі економіки Росії та провалі економічної реформи". За своїм цинізмом це нагадує Сталіна, котрий організував убивство свого конкурента Кірова і звинуватив у цьому злочині весь спектр політичної опозиції. Усі, хто слідкував за розвитком конфронтації Росії і центру, не могли не помітити, що будь-які рішення ВР РСФСР, спрямовані до ринку, буквально торпедував діями або бездіяльністю центр.

Автори чергового антиєльцинського заклику, на думку політичних оглядачів, мають на меті не лише дискредитувати Єльцина. Вони і їхні наставники мають за головне завдання паралізувати ВР Росії, затягнувши її в трясовину „заслуховування" звіту голови. В такий спосіб плянується викликати парляментську кризу і запровадити на території РСФСР „пряме президентське управління". Таким чином плянується покінчити з двоєвладдям і, спираючись на результати референдуму 17-го березня, „навести порядок у країні вцілому". Що ж означає „порядок" по-комуністичному? Це перш за все відновлення диктату центру в усіх питаннях економічного і політичного життя через комітети КПСС на місцях,які, можливо, перейменують на комітети „національного спасіння". Під припиненням національних конфліктів розуміється повна відмова республік від суверенітету і відновлення сталінської ієрархії народів. Під відсутністю конфронтації в суспільстві мається на увазі повна капітуляція опозиції на політичному і „сепаратистському" рівні. Діялог — це форма монолога. Зовсім як в Джорджа Орвела: мир — це війна, свобода — це рабство, невігластво — це сила.

Невже Ґорбачов, від якого після його останніх антидемократичних дій відвернулися майже всі моральні та інтелектуальні сили, так і не розуміє, що те, в чому ґорбачовські ступайки звинувачують Єльцина і демократичні сили взагалі, притаманне саме Ґорбачову і керованій ним та Івашком Комуністичній партії? Це КПСС розвалила економіку і розпалює національну ворожнечу, підтримуючи антиконституційні сили в республіках. І доки існує ця антидемократична і антинародна злочинна організація, ніяка перебудова неможлива. Зрезиґнувати повинен не Єльцин, а ті у керівництві ВР Росії, хто не згоден з ним, як це практикується в демократичних парляментах світу. Зрезиґнувати повинна Верховна

(Закінчення на стор. 3)

Примітка редакції:

У своєму виступі на совєтській центральній телевізії 19-го лютого Б. Єльцин вимагав резиґнації президента СССР М. Ґорбачова, обґрунтовуючи свою вимогу тим, що Ґорбачов „привів країну до диктатури". Наступного дня, тобто 20-го лютого, центральна преса оприлюднила постанову ВР СССР, у якій Єльцина звинучачено у створенні „надзвичайної ситуації" в країні й наказано негайно „консолідувати зусилля для стабілізації політичної й економічної обстановки на всій території країни і всебічної підтримки законно обраних вищих органів влади і Президента СССР".

Постанову підписав голова Верховної Ради СССР А. Лук'янов.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Галина Колесса

Представники пісенної України з концертами в ЗСА

Останнім часом з України приїжджає багато мистців і мистецьких колективів, щоб виступити перед українцями діяспори. В більшості — це аматорські сили, які тим не менше завдяки любові до українського народного фолкльору і мистецтва, а також професійності своїх керівників досягають високого рівня.

Та приїжджають на цей континент і професійні мистці. Серед них — подружжя знаних львівських співаків — Тамара Дідик (сопрано) та Олександер Врабель (баритон). Вони — провідні солісти Львівського Театру Опери та Балету ім. Івана Франка та викладачі співу Львівської Консерваторії ім. Миколи Лисенка. На терені ЗСА мистці дали вже багато успішних концертів, про один з яких тут буде мова. Відбувся він в п'ятницю, 15-го лютого, в приміщенні залі церкви Св. Івана Хрестителя в Нюарку. В концерті брали участь, крім вищеназваних солістів, Дмитро Репетюк (тенор) та піяністка Оксана Равлюк-Прутиняк. В репертуарі була в основному українська музика, але були виконані і арії з опер італійських композиторів.

Слід відмітити надзвичайно вмілий підбір виконавцями найкращого, що існує в скарбниці українського вокального репертуару. Ось що говорить про це Т. Дідик: „Я особливо люблю виконувати вокальні мініятюри. В українській музиці є такі чудові мініятюри, що якщо б вони були доступні західнім співакам, то були б включені в їх репертуар, бо це — шедеври. Кожний з цих творів гармонічно цікавий, має глибокий вираз, кожний неповторний і ярко презентує стиль даного композитора, в кожному — гармонія змісту і музики. Маю на увазі мініятюри Станіслава Людкевича „Тайна" (слова О. Олеся), Миколи Колесси „Повідж же мі" (слова народні), Богдани Фільц „Твої очі як те море" на слова І. Франка. А на закінчення мисткиня додає: „Виконувати такі твори — справжня насолода!".

Хотілося б відмітити, що Тамара Дідик має добру вокальну школу, адже вона в минулому „вихованка" знаної Одарки Бандрівської, навчатися у якої артистка вважає своїм найбільшим щастям в мистецтві. Саме під керівництвом О. Бандрівської співачка ставила свої перші кроки на творчому шляху в мистецтві. Про свою наставницю мисткиня згадує з великою теплотою, підкреслюючи, що вона була не тільки надзвичайного рівня співачка, але й музик і людина.

Поряд з Т. Дідик в концерті виступив О. Врабель, з майстерністю виконавши цілий ряд творів С. Людкевича, А. Кос-Анатольського, Д. Задора, Б. Фільц та інших композиторів, українські народні пісні, а також кілька творів з клясичного оперного репертуару. Співак навчався у О. Карпатського і володіє соковитим баритоном приємного тембру. Якщо Тамара Дідик гармонійно до своєї натури вибирала для виконання інтимні ліричні твори, то О. Врабель тяготіє до речей темпераментних, експресивних, виконуючи залюбки і жваві гумористичні пісні. А загальною рисою творчості обидвох артистів є вдумливе відношення до композиторського задуму, виявлення великої ґами нюансів в поєднанні з музикальністю і артистизмом виконання.

Як вже було згадано, в концерті брав участь початкуючий молодий співак Дмитро Репетюк — тенор з елементами ліричного баритону. Дмитро закінчив підготовчі курси при Львівській Консерваторії і продовжує навчатися у О. Врабеля. Він має добрі завдатки до поставлення голосу і надіється гідно репрезентувати свого викладача, продовжуючи прямувати в мистецтві.

Партію фортепіяну в концерті виконала О. Равлюк-Прутиняк, піяністка, яка майстерно володіє мистецтвом ансамблевої гри і має за собою великий досвід праці з вокалістами. Т. Дідик і О. Врабель відмітили приємність співпраці з нею.

Концерт завершився виконанням обидвома солістами історичної стрілецької пісні „О, Україно", яку співав Перший Галицький Корпус, а опісля — інші частини Армії.

Цей концерт — це тільки один з багатьох успішних виступів мистців на терені ЗСА. Відбулися концерти ще в Ірвінґтоні, Джерзі Ситі, Ґлен Спей та інших містах. А в п'ятницю, 15-го березня о годині 6:30 вечора відбудеться наступний гостинний виступ співаків в залі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку, 136 Друга авеню, Дім Українського Визвольного Фронту, а на 23-го березня мистців запрошено до Чикаґо.

ФЕДЕРАЛЬНІ УРЯДОВЦІ минулої п'ятниці заявили, що вони тентативно назвали 19 міст ЗСА, які надавалися б на допомогу в сумі 171 міл. дол., призначену для програм припинення смертности серед немовлят. Одначе згідно із запропонованими Урядом пропозиціями в цій справі, тільки 10 міст зможе поділитися цими фондами, якщо Конґрес схвалить цю пропозицію. Після схвалення Конґресом міста зможуть вносити подання на потрібну їм допомогу.

Володимир Жила

ЛЮБОВ КОЛЕНСЬКА

(До 25-річчя появи першої збірки новель „Самотність")

I.

„Буря важкими кроками пробіглася по садах" („Самотність"). В цьому малюнку, немов у дзеркалі, відбився навальний вітер з дощем, грозою, а взимку — з снігом. Пейзаж цей вказує на мистецьке надхнення, багатство словесного малювання, майстром якого є Любов Коленська.

Любов Коленська вийшла на ниву української літератури в розсіянні у 1960-ті роки, принісши їй вроджену любов до свого народу й оригінальний письменницький талант. Життєвий і творчий шлях її нелегкий і в багатьох моментах повний випробувань. Народилася в Івано-Франківському (Станиславів), там і провела своє дитинство. Закінчивши середню школу у Львові, працювала в бібліографічному відділені НТШ. Події Другої світової війни, зокрема повернення большевиків в Україну, примусили її, як і багатьох інших залишити рідну батьківщину й шукати притулку на чужині. В Іннсбруку, в Австрії, навчалася в університеті, де на філософському факультеті закінчила студії філософії включно з англійською та німецькою літературами. Там слухала виклади професорів Юрія Клена-Бурґгардта, Т. Ерісмана та Карла Бруннера. Як студентка, належала до Української Студентської Громади й брала активну участь в авторських вечорах, як також в літературному журналі „Звено". В цьому журналі, 1946 року, розпочала свою літературну діяльність оповіданням „Турботи буднів". Друкувалася також в журналі „Життя і Слово". Чулість до народного горя, ніжність і багатство краси з наскрізь дозрілими думками і почуттями — характеризують цей період її творчости.

Переїхавши з родиною до Америки в 1949 році, крім праці на добування засобів до існування, Л. Коленська продовжувала свою літературну творчість. В різних українських журналах в Америці, Канаді та Европі почали тоді появлятися її оповідання, есеї та новелі.

Перша збірка її новель „Самотність" вийшла в Ню Йорку, 1966 року. Діяспоральна українська літературна критика прийняла збірку прихильно, бо вона подавала надію на краще, на нову письменницьку силу, що таїлася в авторці *Самотности.*

Відомий поет, прозаїк і есеїст Василь Барка, з приводу появи цієї збірки, писав: „Збірка новель Люби Коленської має органічну мистецьку концепцію з проникливими філософськими думками, відкритими в елеґійній прозі з глибокою задумою і сміливою метафорою. Найщиріший ліризм в описі міжлюдських відносин прибрано в імпресіоністичний стрій розповідної манїри, при багатстві психологічних рис в особливому, ніби музичному ключі новелістичної мови. Перша збірка новель дуже оригінальна і психологічними ескізами, і багатою гаразд опрацьованою ритмікою мови з вишуканими візерунками стилю — як буває в добрій орнаментальній прозі"...

Уже з першої сторінки вибагливий критик помічає письменницький талант авторки. Її писання спокійні, зрівноважені, витончені, часто мають навіть характер особистих споминів з деякою пов'язаністю між собою. Дія в них розгортається широким ностальгічним руслом, що поволі зростає і, дійшовши до критичного рівня, виступає поза береги цього русла та набирає ще сильнішого настальгічного характеру. Душевний стан персонажів тут тісно пов'язаний зі станом природи. Людина, яка не має мети в житті, але звикла жити з людьми, віднаходить тут свою безнадійну самотність в світанку, бо він „рожевий, м'який". Він дарує їй „щодня новий день, хоч не те саме життя". Але ця самотність не завжди безнадійна. Ось, що розповідає такий самотній по свій стан: „Вітаю на небі зорі, кличу птахів і сміюся, радію і люблю мою бездонну глибинну самотність"..

Письменник і критик Іван Смолій знову вважав, „що коли б авторка залишилася в світі малої Улити з 'Роменів', вийшла б ціла збірка дуже суцільна й рівна. Але за світом Улити інша дійсність, там — вивозів, арештів і переслідувань, тут — гірких не раз переживань еміґранта. Щоб змалювати цю дійсність, треба мабуть інших мистецьких засобів, іншого тону, треба може більше простоти, в якій і скрита велична Стефаникова трагедійність, а менше красномовности, патетики й деякої штучности, яку відчуває читач от хоча б у сцені розмови батька з донею в неволі 'Ми не забули' ".

В еміґраційній невелістиці тон спогаду, втечі від дійсности у самоту не чуже явище, він помітний подекуди в Богдана Нижанківського, а маркантно в Івана Боднарчука. Яскравим зразком цього може послужити включно з назвою також збірка Миколи Понеділка „Говорить лише поле". Здається, що в цьому аспекті мабуть треба розглядати і „Самотність" Л. Коленської. Немає сумніву, що письменниця вразливо сприймає суперечності дійсности і з усією силою свого таланту відтінює їх в своїх оповіданнях. Прикладом цього є пекуча тема батьків і дітей, яку вона психологічно розробила, домагаючи таким чином батькам і дітям себе взаємно краще розуміти. Вона розумно радить батькам, що треба вийти з світу минулого й усвідомити собі дійсність, в якій прийдеться жити їхнім дітям. „З цього погляду, — пише І. Смолій, — новелі Л. Коленської заслуговують окремої уваги, і важко назвати якийсь інший твір в еміґраційній літературі, де ці проблеми були б так заторкнені".

У збірці поетична концепція проведена переважно через метафори, з яких деякі широко розгорнуті та через окрасні епітети, наприклад, „кидали іржаві тіні тюльпани", „очі — терпкі чорні ягоди", небо дивилося „щирими бузковими очима" тощо. Скрізь переважає високий ліричний ритм і мелодійний порядок кожного речення.

Цікаві думки про збірку „Самотність" висловив вчений психолог Олександер Кульчицький. „Читаючи цю збірку вечорами невеликими шматками, — він писав, — я був під враженням сильного психічного самозаглиблення ('інтроверсії') та дуже оригінального стилю". Стиль цей, на його думку, у відрізненні від імпресіоністичного, що все зображує під кутом першого враження, щось на зразок штрихів пензля, у Л. Коленської виявляється крапками, чи роздільними дрібними мазками, згідно з пізніше виниклим з імпресіонізму пуантилізмом. „Інколи в збірці Л. Коленської, — пише О. Кульчицький, — уважний читач може знайти також і глибокі думки, які усім нам слід запʼятати, наприклад, що 'Не можна губити життя, навіть свого, бо воно не наше' ".

Продовження буде.

Річні збори Української Щадниці у Філядельфії

26-го листопада 1990 року відбулися тут 72-гі з черги річні збори найбільшої у Філядельфії фінансової установи, Української Щадниці, яку заснували американські українці на початках 1918 року.

Збори відкрив голова дирекційної ради д-р Василь Саляк. Він представив гостя з України, народного депутата Володимира Яворівського, який передав щирий привіт від земляків з України і зложив гратуляції та признання нашій установі за досягнення такого великого фінансового потенціялу та за допомогу, яку Українська Щадниця передає на потреби нашої діяспори й України. Гість вказав теж на зміни, які тепер проходять на нашій Батьківщині в усіх ділянках життя. Все це зумовлене допомогою, що її подає у різних формах українська еміграція.

Після прийняття порядку денного нарад і затвердження протоколу з попередніх зборів, який відчитав секретар дирекції інж. Іван Скіра, обрано виборчу комісію, до якої ввійшли Марія Ганусей, Зенислава Романів, інг. Петро Гурський, д-р Михайло Диміцький та Андріян Гаврилів. Збори затвердили теж обрану дирекцією т. зв. „проксі комітє", яку очолили д-р Олександер Білик і Дмитро Ткачук.

Звітування керівництва Щадниці розпочала мгр Марта Шприкевич, президент Щадниці. Вона проаналізувала детально існуючі несприятливі умови в американській банковій індустрії, які залишають негативний ефект на нормальний розвиток Щадниць в ЗСА. Недбале господарювання фінансами, необережне уділювання гіпотечних позичок, надмірне розбазарювання банкового капіталу несумлінним керівництвом, все це у висліді спричинило до кризового стану банкової індустрії, яка поблискує економічний стан нашої країни. Це привело до загострення державної контролі та гострих покарань включно з ліквідацією багатьох ощадностево-позичкових інституцій. Всі ці аномалії не мали місця у нашій Щадниці, яка фінансово росте і розвивається, про що підтверджують наші річні звіти.

Відтак звітувала Іванна Білик, віцепрезидент-скарбник щадниці. Ось деякі дані з її звіту: активи нашої установи зросли в цьому році на 3.5 мільйона, інвестиції збільшились на 2.8 млн., ощадності перейшли суму 6.5 млн. і тепер становлять 71 мільйон долярів. Гіпотечні позички Щадниці перейшли суму 62.5 млн. У Звітовому році виплачено вкладникам понад 5 мільйонів на дивіденди. Наші резерви становлять 711 тисяч. Щадниця виплатила 25 тисяч дотацій на народні цілі. Активи Української Щадниці на 30 вересня 1990 року досягли суми 82,600.303 долярів, що означає річне збільшення нашого капіталу на 3,438. 221 доляр.

Раїса Євтушенко, голова моргеджового відділу, з'ясувала присутнім про різні форми позичок, що їх надає наша Щадниця. Найбільші з них — це гіпотечні, менші позички видаються на закуп авт та студійні позички. В цьому році видано 157 різних позичок більше як на 7 мільйонів дол. Негативом нашої позичкової господарки є існування певної кількости моргеджових деліквентів. Щоб їх позбутися, ми поробили відповідні правні заходи і надіємось, що в короткому часі цей стан покращає.

В дальший точці зборів присутні вислухали цікаву доповідь Ігоря Шуста, віцепрезидента великого Філядельфійського банку PNB, який є рівночасно фінансовим дорадником нашої Щадниці. Його доповідь на тему „Причини кризи у банковій та ощадностевій індустрії" була ілюстрована графічними прозірками й викликала зацікавлення присутних, які ставили йому ряд запитів. Прелегент накреслив суттєві причини існуючої кризи, яка захитала основи цілої економічної структури ЗСА. Цей стан поволі поліпшується після введення урядом контролі та законних реглямен тів, що мають на меті охоронити капітал вкладників, а також притягнути до судової відповідальности тих, що цю кризу персонально спричинили. У своїй фаховій оцінці прелегент ствердив, що наша Щадниця має добрі фінансові основи і тривкі перспективи до дальшого росту.

Після цієї цікавої й фахово підготовленої доповіді, д-р В. Саляк, предсідник зборів, оголосив коротку перерву, під час якої присутні члени Щадниці мали нагоду віддати свої голоси для вибору трьох директорів на чергову каденцію. Використовуючи цю перерву, урядники Щадниці мали нагоду погостити присутніх кавою і солодким.

З. Романів, секретар виборчої комісії, проголосила вислід голосування. Збори переобрали на чергову трирічну каденцію таких директорів: мгр М. Шприкевич, інж. І. Скіру та інж. Ю. Телепка.

В кінцевій точці зборів було ще ряд запитів відносно діяльности і плянів праці дирекції на майбутнє. Під час дискусії висловлено багато цінних думок, які провід Щадниці напевно візьме до уваги. Помічалось вдоволення присутніх за фінансовий ріст нашої установи, якій з трудом приходилось переборювати усі труднощі і перешкоди у цьому бурхливому періоді американської банкової кризи. Все це є поза нами і наша Щадниця, маючи фахових урядників і працьовитих директорів, прямуватиме впевнено твердим шляхом до нових успіхів і послідовного фінансового росту.

В такому дусі предсідник закрив ділові наради, а присутні члени ще довго гуторили між собою при каві про яскраве майбутнє своєї багатомільйонової установи — Української Щадниці.

О. Б.

РІШЕННЯМ ГОЛОВНОЇ квартири Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) з Туреччини виведено усі воєнні літаки НАТО і обслугу, тобто летунів і механіків. Під час воєнних дій в районі Перської затоки то Туреччини були відправлені військові джети з Німеччини й Італії. Літаки повернуться на свої бази, бо тепер НАТО Туреччина тепер не загрожена іракською агресією.

Громада Ню Йорку пом'янула св. п. Патріярха Йосифа

Заходами управи відділу Українського Патріярхального Товариства у Ню Йорку відбулися святочні сходини, присвячені Патріярхові Йосифові у 99-річчя з дня його народження. Під час сходин, які започатковано молитвою, були виголошені: слово голови відділу УПТ Миколи Галіва і доповідь д-ра Дмитра Степовика, гостя з України, на тему: „Вплив Берестейської Унії на українське релігійне мистецтво".

На вступі М. Галів підкреслив, що не буде говорити про життєвий шлях Патріярха Йосифа, якому 17-го лютого цього року сповнилося б 99 років, але в першу чергу говоритиме про його невмирущі ідеї, які він залишив для нас до здійснення. Без сумніву, Патріярх Йосиф належав до винятковиx осіб не тільки у нашому релігійно-церковному, але й національно-політичному житті. Патріярх Йосиф своєю появою у вільному світі і своєю динамічною силою духа немов збудив нас з летаргічного сну і заставив діяти. До речі, зорганізований мирянський рух є плодом його зерна. Ми добре пригадуємо той час. Ми пам'ятаємо, як безперебійно утверджувались ідеї помісности і патріярхату нашої УКЦеркви. Ми знаємо, що УКЦерква у діяспорі і Греко-Католицька Церква у катакомбах на Україні, обидві по-різному проходили дуже важкий і складний шлях. Ми просили і молили Всевишнього Господа Бога допомоги — чуда. Сьогодні ми є безпосередніми свідками чуда, яке нам послав Всевишній. Церква, що була у 1946 р. на т. зв. соборі у Львові ліквідована, сьогодні воскресла.

М. Галів у своєму слові звернув увагу на актуальні і практичні питання у нашому релігійно-церковному житті. Як багато присвячується уваги прикметникам „православний", „католик", а так мало говориться про зміст і суть християнства. Підкреслив, як у православних українських колах говориться скрайньо негативно про Рим чи Ватикан, що є центром Вселенської Католицької Церкви. Якщо такий підхід до цих питань мають росіяни, чи точніше Російська Православна Церква, яка претендує на „Третій Рим", то можна мати зрозуміння, але чому домінує така негативна постава серед українців православних, то зовсім незрозуміло?

Ось наближаємось до 400-річчя Берестейської унії, коли київські владики підписали злуку з Римом. Це добра нагода з перспективи того часу провести спільну аналізу подій на церковному відтинку і побачити, що є правдою, що півправдою, а що брехнею. Бо, на жаль, у більшості маємо собі історію цих подій таку, яка нам є найбільш вигідна, а не такою, якою вона була. Якщо ми говоримо про церковні питання, то ми повинні говорити в дусі справжньої християнської любови, не на словах, але на ділі. Стоїть відкритим питання, чи українці православні і українці католики зуміють сісти за спільний дискусійний стіл, щоб поговорити про події з перспективи 400-літньої давности. Промовець ще заторкнув актуальні питання синоду, який тільки-що закінчився в Римі.

Д-р Дмитро Степовик, який за віровизнанням є членом Української Автокефальної Православної Церкви, відомий мистецтвознавець, на вступі своєї доповіді присвятив увагу св. п. Патріярхові Йосифові. Він підкреслив, що Патріярх Йосиф походив з села Заздрість, але він не мав нічого спільного з цією назвою, був далекий від заздрости. Блаженнішого Йосифа можна б поставити поряд з українськими світочами. Він залишив велику наукову і культурно-мистецьку спадщину. Ось хоч би назвати чудовий храм у Римі — Святу Софію. Це не єдиний його здобуток. Прагнення злуки чи поєднання з Римом не було гріхом, але давало багато світлих моментів. Якщо дивитися об'єктивно, то треба сказати, що Берестейська унія 1596 року не була злом, але так її потрактувала східня Церква. Багатовікова акція проти Берестейської унії зробила своє. Майже цілі бібліотеки в Україні заповнені літературою проти Берестейської унії. На полицях лежать томи книжок, у яких немає правдивих фактів, але півправда. Варто мати на увазі, що Москва завжди була, є і буде проти будь-якої унії з Римом. Берестейська унія була нашим вікном у західній світ. Треба підкреслити, що жодна інша Церква не зазнала стільки ударів і переслідувань, як УКЦерква, не тільки тепер, але й в далеко минулому.

Дмитро Степовик підкреслив, як мистецтвознавець, що у православній сфері впливів на Україні не збереглися ні одної української ікони до XVII століття, але вони збереглися у Західній Україні, де, за твердженням деяких православних, не повинно такого бути. Сьогодні ці українські твори з того часу знаходимо по музеях Росії. Тепер ми знаємо, де поділись наші цінні твори — ікони. Він згадав про Павла з Алеппо, який подорожував по Україні і захоплювався українськими іконами та побожністю і обрядом українського народу. Доповідач вказав на відрубність українських ікон від російських. Росіяни завжди підкреслювали, що латинство загрожує Православній Церкві. Це типові російські історичні вигадки і вони такими залишились по сьогодні.

Чимало православних закінчували католицькі єзуїтські школи, включно з малярством, і тоді повертали у православний народі там працювали. Свої твердження доповідач підсилював з спирав на дійсних фактах. Він дав солідну аналізу розвитку релігійно-церковного мистецтва, яке розвивалося під впливом і у сфері Берестейської унії. Вказав, що Могилянська Академія була своєрідним зразком Віленської Академії. Ні більше ні менше, в ті часи світло ішло з Заходу. Д. Степовик виголосив справді дбайливо опрацьовану і глибоко осмислену доповідь, зацо його слухачі нагородили довгими оплесками. Доповідач виявив не тільки велике знання мистецтва, але й глибоке богословське знання. Після доповіді Дмитрові Степовикові прийшлось відповідати на цілу низку запитань і навіть на такі, які не мали відношення до його доповіді, але доповідач своїми вичерпними відповідями задовільнив усіх.

Ведучий Микола Галів подякував д-рові Д. Степовику за виголошену цінну доповідь. Святочні сходини закінчено молитвою.

М. Г.

Комуністичний...

(Закінчення зі стор. 2)

Рада СССР як така, що обрана недемократичним шляхом, і що обрала президента, який втратив довір'я народу.

КПСС, яка організувала змови з метою повалення законної влади в Балтійських республіках, повинна бути розпущена через суд. Марксизм-ленінізм має бути засуджений судом народів, як це було зроблено з націонал-соціалізмом. Місце проведення такого міжнародного трибуналу не викликає сумнівів — це „колиска жовтневої революції" — Ленінград.

Слався у віках, українська душе!

Гимни українській красі, українській ніжності, українській доброті вже проспівали сотні поетів, віднаходячи щораз нові образи, щоб досконало й пречисто відтворити щиру українську душу. Тому не ставлю собі за мету змагатися сказати ще щось новіше, не вийде в мене, бо я — не поет.

Але як втриматися від слова до тих і про тих, хто щоденно поспішає на допомогу іншим у біді, хто намагається скрасити існування зболеного, підбадьорити пригніченого, перелити віру з свого серця в чуже?

Читачі „Свободи" вже знають причину, що привела нашу родину до Америки. Про це писала газета 16 листопада минулого й 18 січня цього року. В останньому повідомлялося, що наша донька Люба повинна перейти операцію на серці в Бостонському дитячому шпиталі 25-го січня. Знаємо, що в кожного здригнулася душа і кожен вознiс молитву до Господа за нашу дитину.

За кілька днів перед тим Люба переходила катетеризацію, під час якої їй спеціяльними приладами розширили дві жили, що були занадто звужені, а одну закрили. В умовах тих лікарень, де ми перебували раніше, щось подібного можна було досягнути тільки шляхом операції. Але після всього зробленого Люба почувалася дуже слабою, й операцію вирішили відкладати на недовгий час, щоб серце звикло до теперішнього стану. Крім того, лікарі мають ще деякі прогнози щодо можливих змін у серці завдяки тому, що зроблено. Від цього залежатиме й вибір методики проведення наступної операції. Отже, вирішено чекати до квітня.

І саме в ті дні, коли ми знову опинилися в розпачі від занемоги Люби, від того, що все відсувається на довший час, а наші сили від переживань доходять до кінця, приходять нам на розраду листи від наших дорогих земляків, щирих українців з діяспори, людей чулої душі й золотого серця.

„Дорогі гості з далекої і рідної України! Згадую у своїх молитвах Вашу доню і вірю, що Господнє милосердя велике! Я сама маю двох донечок і чотирьох внуків, то знаю, що для мене найгіршим горем була хвороба котрогось із них. Вони в мене були і є найбільшим скарбом. Тому розумію добре Ваші переживання і бажаю Вам душевних і фізичних сил щасливо все перебути..." Так написала Ольга Павлишин з Ню Джерзі. І замало слів, щоб віддячитись їй за підтримку. А ще вона пише: „Україна у мене і в нас усіх завсігди була і є близька серцю. Я її залишила у 1944 році, маючи 18 літ, і хоч вже давно тут живемо, рідна Україна залишилася назавжди там, де родилася і виростала..."

Рідна наша земле, Україно! Ти живеш в серці кожного, як рай, як біль, як пісня. Ти будиш в душах українців діяспори доброту й співчуття до нас, тих, хто і нині покидає рідну землю з гострої потреби порятунку. Хоч ця потреба дещо іншого характеру, та це те саме намагання врятувати життя, бо на рідній землі порятунку, на жаль, нема.

Знову чудового листа надіслала Оксана Яременко з Чикаго. Яскраво описаний її життєвий шлях і подорож до Америки мимоволі відволікає від власних гірких дум. Які складні дороги вели наших земляків на чужину, багатьом довелося зазнати великих страждань.

Подружжя Яременки, будучи самовідданими для людей, вже приїхавши до Америки в 1949 році, допомагають матеріяльно не тільки родині з України, а й знайомим таборянам, які ще залишились у Німеччині. Нині Оксана Яременко — одинока, але в неї є друзі, є люди, які вдячні їй за допомогу. Серед них — і ми.

Оксана Яременко — яскраве втілення живої української душі. У свої немалі роки вона активна й цікавиться життям, робить внески в усі фонди, що йдуть в Україну, жертвує на американські організації. Особливу прихильність вона має до дітей, бо в Америці О. Яременко працювала медсестрою в дитячому закладі, тож знає, що найбільш беззахисні і найбільше потребують допомоги діти.

Надзвичайною приємною несподіванкою став для нашої родини пакунок від подружжя Гулич — Івана і Лори — із Сарасоти, Фльорида. Коли отець Олександер Кенез приніс пакунок і сказав, що він — для нас, ми не повірили: від кого? У пакунку, поруч з чудовими фруктами з власного саду, пухнастим ведмедиком і медальйончиком у вигляді сердечка, був лист, у якому І. Гулич описує своє життя. Він народився у селі Лаврові, недалеко від Старого Самбора, на Львівщині. Отже, ми — краяни з одної області.

І. Гулич звертається і особисто до Люби, за що ми особливо вдячні йому: „Вже той факт, що ти прибула до Америки, де одержиш найкращу медичну допомогу, є доказом Божої опіки над тобою. Сотні тисяч молитов від українців просять Бога допомогти тобі. Вірю, що українська громада в Америці прийде тобі з матеріяльною допомогою. Я вірю, що ти переможеш свої труднощі і будеш взірцево дочкою твоєї родини, твоєї Церкви та української нації..."

Цей лист ми збережемо, і він буде для Люби добрим напуттям у життя. Бо кращого годі бажати, понад цим вищого немає. Родина, Церква, Україна! Для української душі ці поняття — невід'ємні. Вони тримають людину в надії, вони дають силу вистояти в найважчі хвилини, вони сповнюють душу благістю і любов'ю, почерпнутими в родині, закріпленими в Церкві й спрямованими через Господа до рідної землі.

Наші люди, де б не перебували, своїми діяннями засвідчують глибоку людяність, здатність співчувати, бажання і вміння приходити на допомогу. Що інше може більше свідчити нам про їх користь?

Нехай живе у віках наша Україна! Нехай святиться її вільнолюбна, щира душа!

Любов Часто

Від редакції: Якщо б наші читачі хотіли написати, підтримати на дусі хвору Любу або вислати пожертву на лікування, подаємо адреси: Luba Chasto, c/o Rev. Olexander Kenez, 146 Forest Hills Street, Jamaica Plains, Mass. 02130.

Адреса „Самопомочі", куди можна висилати пожертви: Ukrainian Fraternal Federal Credit Union, P. O. Box 185 West Roxbury Post Office, Boston, Mass. 02132-0185, конто ч. 662.

КОМІСІЯ ФЕДЕРАЛЬНИХ суддів дійшла до заключення, що навал судових позовів пов'язаних із особистими ушкодженнями спричиненими азбестом майже загатили цілу судову систему, а судді не можуть дати ради із цією зростаючою кризою. Цю комісію призначив верховний суддя Вілліям Ренквіст з метою розглянути ролю суддів у вирішуванні азбестових справ. Комісія вийшла натомість з пропозицією щоби в цьому випадку Конгрес знайшов розв'язку для всієї країни. Свою пропозицію мотивує комісія великою кількістю цих справ, запізненими полагодженнями, зокрема тому, що фонди для потерпілих є на вичерпанні з уваги на кольосальні правничі кошти.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Левка Гуменного-Ґуми

складаємо пожертву на **ФОНД ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ.**

Мирон і Люба **ЧОЛГАН**

ПОДЯКА

10-го березня 1990 року відійшов у вічність мій дорогий МУЖ

бл. п.

МИХАЙЛО ПУЙДА

Отцим складаємо щиру подяку всім тим, що взяли участь у похоронних відправах. Дякуємо Всч. о. монс. М. Федоровичу й о. С. Гутнику. Дякуємо членам Українського Національного Хору й Катедрального Хору, що відспівали Панахиду й Службу Божу під проводом Осипа Лупана.

Щира подяка всім за всі Служби Божі за душу покійного, а рівнож усім тим, що зложили щедрі пожертви на добродійні цілі.

На Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля	$2,000.00
На Фонд Допомоги Церкві в Україні	100.00
На дім Сестер Служебниць в Перемишлі	50.00

В першу болючу річницю смерти

бл. п. Михайла Пуйди

буде відправлена СЛУЖБА БОЖА й ПАНАХИДА 10-го березня 1991 р. в катедрі Непорочного Зачаття ПДМ у Філядельфії, Па., о год. 10-ій ранку.

НАТАЛІЯ ПУЙДА з родиною

Ділимося сумною вісткою, що 10-го лютого 1991 р. упокоївся в Бозі на 75-му році життя

бл. п.

ІЛАРІОН ЮРІЙ ДАВОСИР

нар. в Жеґестові, Україна.

ПОХОРОНИ відбулися в середу, 13-го лютого 1991 р. у Thunder Bay, Канада.

Про молитви за спокій душі покійного просять:

дружина — д-р **ІРЕНА ДАВОСИР**

родина в Канаді, ЗСА й Україні

Дня 7-го березня 1991 р. упокоївся в Бозі, прийнявши Найсвятіші Тайни, проживши 82-ва роки

бл. п. проф.

ОСИП ГУЛЕЙ

великий приятель молоді, кол. професор Філії Української Гімназії у Львові, а довголітній викладач шкіл українознавства на еміграції.

ПАНАХИДА відбулася в неділю, 10-го березня ц. р. у вечірніх годинах у похоронному заведенні Humiston в Кергонксоні, Н. Й.

ПОХОРОН — понеділок, 11-го березня 1991 р. з церкви Пресвятої Тройці в Кергонксоні, о год. 10-ій ранку на місцевий цвинтар.

В глибокому смутку про молитви за спокій душі покійного просять:

дружина — **ЗЕНОВІЯ**
дочка — **МАРТА ЛЕҐЕЦКІС** з мужем **РИЧАРДОМ**
внучки — **АЛІНА І ВЕНЕСА**
сестра — **МАРІЯ СТЕФАНІВ**
сестрінки — **РОМАН ОЛІЙНИК-РАХМАННИЙ** з родиною і **СТЕФАН ОЛІЙНИК**
та ближча і дальша родина в Україні і діяспорі

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

У глибокому смутку повідомляємо українську громаду, що 5-го березня 1991 р. в Баффало, Н. Й. відійшов у Божу вічність на 96-му році життя

бл. п. інж.

ВАСИЛЬ ЯКОВИЧ ПОТІШКО

(нар. 4-го квітня 1895 р. в селі Лабунь, Волинь), член Української Центральної Ради, Проводу УГВР та визначний політичний і громадський діяч.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ почалися 8-го березня з української православної церкви св. Трійці в Баффало, Н. Й., а закінчилися в понеділок, 11-го березня 1991 р. на українськoму православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Виконавці волі покійного:

ОКСАНА БЕРЕЖНИЦЬКА І МИКОЛА ЛИСЕНКО

СТАНОВИЩЕ

(Закінчення зі стор. 1)

тільки участь українських вояків і їх великі жертви в імперських війнах „союзу", не в інтересах України ,а на згубу її молоді і на затрату її економічних ресурсів задля утримання політичних сателітів Москви у світі. Пригадаймо многотисячні лави КҐБ, утримувані добром України внутрі і на її кордонах; КҐБ, що систематично діяло на знищення духовности і самого етносу української нації. Ніколи не забуваймо семи мільйонів жертв Великого голоду в Україні 1932-33 років, створеного з метою зламати хребет українському народові.

Згадаймо ж і безконечні жертви „союзу" із рядів інтелектуалів, письменників, художників і свідомих своєї національности селян і робітників, що в муках загинули в ҐУЛаґах „союзу".

Не забудьмо про страдницю-Церкву УАПЦ із її закатованою ієрархією в ҐУЛаґах того ж „союзу", а також великих жертв греко-католицької ієрархії. Скільки ж сотень тисяч чи й мільйонів невільників України віддавали свою працю і життя привілейованій касті партійців, що користувалися їхньою каторжною працею?!

Вам пропонований „оновлений союз" це тільки інша форма сталінсько-брежнєвської системи. Ви ж і дальше працюєте на цей самий „союз", а не на свою батьківщину Україну.

Хоча референдум 17-го березня не має юридичних основ і не буде свобідним виявом волі населення, Державний Центр УНР в екзилі апелює до всіх громадян України, якщо вони вирішать брати участь у референдумі, голосувати проти фальшиво зформульованого запиту до голосуючих.

Громадяни України! Голосуючи „проти", ви докажете, що ви, а ніхто інший, є господарями української землі, і лише ви маєте право вирішувати майбутню долю України. Вирішування справи державного статусу України є виключним правом громадян України, і тому ані імперський центр, ані накинений всесоюзний референдум не можуть вирішувати долю України і її громадян. Україна давно пройшла процес політично-державного самовизначення, проголосивши Актами 22-го січня 1918 і 22-го січня 1919 років державну незалежність і соборність Української Народної Республіки. Декларація про державний суверенітет України з 16-го липня 1990 року потверджує, що Україна і сьогодні бажає бути суверенною незалежною соборною державою всіх її громадян. Ці акти знайшли зрозуміння в світі. Так як в 1918-20 роках понад 40 держав світу нав'язали дипломатичні зв'язки з Українською Народною Республікою, так і в останньому році не лише майже всі республіки СССР, але й багато інших незалежних держав, нав'язали контакти з Україною, дарма, що вона, хоча й член-основоположник ООН, не має ще статусу незалежної держави, згідно з вимогами державного права.

Громадяни України! Голосуючи „проти" 17-го березня, ви докажете, що передумовою свобідного розвитку України, забезпечення прав людини, громадян, прав національних меншин, права власности, так як це забезпечувала конституція Української Народної Республіки, можна осягнути тільки шляхом схвалення конституції суверенної України і всіх інших законів, необхідних для повного розвитку державного життя, включно з законами про власну армію, грошеву систему, незалежну зовнішню політику. Тільки тоді, здобувши повний державний суверенітет, спертий на волі громадян України і вимогах міжнародного права, — парлямент і уряд України вирішать її відношення до сусідніх країн.

Не лише із сусідніми народами Україні потрібно тісної співпраці; вона повинна спілкуватися із всіма незалежними суверенними державами як рівна з рівними та в дусі концепції „спільного европейського дому" Україна повинна ввійти в якнайтісніші контакти з усіма европейськими країнами, як повноправний член европейської спільноти країн і народів. Україні треба спілкуватися з усіма народами світу, які пошанують її державний суверенітет.

Громадяни України!

Вашою активною поставою 17-го березня докажіть, що разом з іншими волелюбними республіками, вашими природними союзниками, з усіма демократичними силами під гаслом „За вашу і нашу свободу" ви дасьте тверду відповідь партійному і державному апаратові імперського центру, який і дальше зазіхає на ваші права єдиного управненого господаря на власній землі. Тільки повна державна незалежність України під проводом українських патріотів-державників забезпечить світле майбутнє українському народові.

Слава Україні!

За Державний Центр
Української Народної Республіки в екзилі
Микола Плавюк,
Президент УНР в екзилі
Михайло Воскобійник,
голова Української Національної Ради
Іван Самійленко,
голова Уряду УНР в екзилі

Г. Менкуш серед студентів Вейнського університету

Видатна бандуристка і співачка Галина Менкуш (справа) та мґр Віра Андрушків в українській кімнаті Вейнського університету.

У програму німецько-слов'янського відділу в цьому семестрі включений курс „Культура Совєтського Союзу", який провадить проф. Хан. Річ зрозуміла, що коли говориться про Совєтський Союз, не можна поминути України. Питання, які стосуються справ сучасного стану української культури, висвітлює мґр Віра Андрушків, яка у цьому університеті викладає українську мову і літературу. Цей курс відвідує приблизно 60 студентів.

Щоб дещо відбігти від рутини університетських викладів, мґр Віра Андрушків за згодою проф. Хана запросила Галину Менкуш, добре відому нам бандуристку і співачку, дати в рамках цього курсу одногодинний концерт українських пісень.

Так перед клясою зацікавлених студентів появилася гарна жінка у вишиваній блюзці, з бандурою в руках. Маючи до помочі вправного перекладача в особі Віри Андрушків, вона спочатку подала коротку історію бандури, її різні роди, а також її значення в розвитку нашої культури. Бандура не стала інструментом до танку чи забави. Вона стала засобом збереження історичної пам'яті, стаючи музичним доповненням до розповіді про славні історичні події та славних історичних постатей. Доказом цього була вже перша точка, дума „Плач Ярославни". Зміст кожної пісні та опис події, на тлі якої вона постала, подавала Віра Андрушків, так хоч не розуміючи мови, студенти знали зміст пісні. Для неознакомленого слухача епічний розмах думи „Плач Ярославни" був чимсь нечуваним, унікальним. Так само наступні пісні „Дума про козака Голоту", „Ой за гори", відповідно пояснені, завдяки блискучій грі та технічно виробленому гарному голосові Галини, були із захопленням сприйняті студентами. Завдяки віртуозності голосу можна було легко відчути трагічність чи ліричність пісні.

Щоб дати доказ живучости цієї музичної форми в наших часах, Галина відспівала „Думу про голод 30-их років" до слів О. Олеся і власної музики, яка влучно передала грозу тих років. Все ж таки, щоб залишити по собі більш погідний настрій, Галина відспівала дві народні пісні „Як я сіно ґрабала зелене" та „Гандзю".

Це була дуже вдала нагода популяризування українського імени та української музичної творчости.

Вістка про цей ориґінальний концерт швидко рознеслася по всьому університеті, в наслідок чого музичний факультет запросив Галину на подібний концерт. І знову успіх як першим разом. Приблизно 80 студентів перший раз довідались про бандуру, перший раз почули українські історичні пісні. Подаючи їх зміст, мґр Віра Андрушків висвітлювала ролю кобзарів, згадала про їх трагічну долю, коли в 1933 році Сталін скликав їх на Всесоюзний з'їзд і всіх розстріляв.

У філії цього університету Галина виступала ще перед вечірньою клясою української мови, яку Віра Андрушків провадить в одній середній школі. Доказом їх захоплення була спонтанна збірка винагороди для Галини, яку вона відразу передала на фонд Українських студій.

Виступи українських вчених, поетів чи мистців у Вейнському університеті завдячуємо існуванню українського відділу та ініціятиві його керівника мґр Віри Андрушків.

Є річчю великої ваги, щоб збірка фондів на підтримання цих курсів, яка тепер проходить в Дітройті, закінчилася успішно. Бо з них користає не тільки наша студіююча молодь, але також ціла громада.

Адреса, на яку можна посилати свої пожертви на ту ціль є: Wayne State University Fund, P. O. Box 4602 Detroit, Mich. Чеки просимо виставляти на Ukrainian Studies Fund.

Володимир Баран

Я. Гніздовський...

(Закінчення зі стор. 1)

віддала для вжитку манрівної виставки, яку буде влаштовувати братинич покійного мистця Яків Гніздовський.

Статті про виставки і самого мистця появилися в таких часописах: „Культура і Життя", „Радянська Освіта", „Вечірній Київ", „Вісті з України", „Радянська Буковина", „Час — Вісник" Чернівецької організації Товариства Української Мови ім. Т. Шевченка, „Молодий Буковинець", „Заповіт" (де передруковано розповідь мистця про нього самого), а в тижневику „Україна" появилася на семи сторінках стаття про Я. Гніздовського, пера Богдана Певного і ряд кольорових репродукцій його картин. Знаменна є стаття у часописі „Молодий Буковинець" під назвою „Довго повернення", пера Ірини Міщенко, яку вона починає таким твердженням: „Не один десяток літ поверталися на Батьківщину твори всесвітньовідомого художника Якова Гніздовського, який народився в Тернополі. Нарешті й ми маємо змогу прилучитися до багатої спадщини мистця".

ПІСЛЯ ОДНОТИЖНЕВИХ торгів Уряд президента Джорджа Буша та Ізраїль дійшли до згоди в справі так званої воєнної допомоги, що в результаті дасть Ізраїлеві 650 міл. дол. готівки щоби допомогти покрити видатки військової та цивільної оборони, пов'язані з воєнними подіями в околицях Перської затоки. Допомогу Ізраїлеві в час досить скрутної фінансової ситуації в ЗСА домагався Конґрес, як нагороди за те, що Ізраїль послухався Америки та не мстився на Іракові за ракети „Скад". Встрявання Ізраїля могло дуже пошкодити воєнно-політичному союзові держав, які спільно виступали проти Іраку та його аґресії проти Кувайту. Згоду заплатити Ізраїлеві 650 міл. дол. здобуто, після дуже скомплікованих переговорів обидвох урядів. Формально Ізраїль 22-го лютого звернувся з вимогою про 1 біл. дол. Секретар Державного департаменту Джеймс Бейкер запропонував 500 міл. дол., включно з чотирма батеріями оборонних ракет типу „Пейтріот". Цю пропозицію Ізраїль відкинув, домагаючись 750 міл. дол., вкінці погодились на 650 міл. дол. без вирішення долі чотирьох батерій оборонних ракет.

ЛАМАР АЛЕКСАНДЕР, номінат президента Джорджа Буша на посаду секретаря Департаменту освіти, твердить, що не зважаючи на сенатську перевірку його фінансових справ, у нього немає сумніву, що Конґрес схвалить його номінацію. Відповідаючи на питання кореспондентів про те, що справа його номінації затягається, Л. Александер заявив: „моє життя було завжди цікавим, одначе я переконаний, що моя політична поведінка за останніх 20 років була саме такою, якою повинна була бути". Президент Дж. Буш номінував Л. Александра 17-го грудня минулого року, а переслухання його розпочато щойно 6-го лютого. Л. Александер, президент університету Теннесі та губернатор цього стейту впродовж двох каденцій, давав свої завваги кореспондентам після того, як у широкопочитному нюйоркському щоденнику „Волл Стріт Джорнал" з 5-го березня появилася стаття, в якій сказано, що сенатські контролери перевіряють цілий ряд його фінансових спекуляцій.

ПРЕЗИДЕНТ З'ЄДНАНИХ Стейтів Америки Джордж Буш і прем'єр-міністер Великобританії Джан Мейджор зустрінуться в кінці березня на Бермудських островах. Про цю зустріч повідомив кореспондентів в Лондоні керівник бюра преси й інформації. Передбачають, що Дж. Буш і Дж. Мейджор обговорюватимуть проблеми миру на Близькому Сході у повоєнноу часі.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

УСВТ „Ч. Січ" — „Туттоспорт" СК — 4:4

Після однієї перемоги і трьох поразок у черговних змаганнях Ню Джерзі Іґл Ліґ в закритій залі, що відбулися в четвер увечорі 21-го лютого ц. р., „Ч. Січ" закінчила ремісовим вислідом 4:4. Звітова зустріч, як і попередні ігри, пройшла на вищому рівні. Обидві дружини показали гарну, швидку і досить емоційну гру. „Січовики" трикратно вели, примушуючи суперників до емоційних контратак, завдяки яким вони зуміли виборoти ремісовий вислід 4:4. Ґолі для „Ч. Січі" здобули: Торій (2), Гадаший і Ельо. Склад „Ч. Січі": Хамуляк, І. Паливода, П. Паливода, Муніс, Сергіїв, Василак, Голубець, Ільо, Гадаший. Провідник і тренер Михайло Паливода.

Дружина сеньйорів

Провід футбольної ланки УСВТ„Ч. Січ" повідомляє зацікавленех українських футболістів у віці 30 років і старше голоситися до складу нової дружини в цьому віці, яка ввійде до першенських розгривок дивізії сеньйорів Ґарден Стейт Ліґи. Тренінґи тієї дружини будуть відбуватися, починаючи від 8-го березня, кожної п'ятниці увечорі на площі Фарчерс Ґров в Юніон, Н. Дж., год 7:30. Ближчі інформації можна одержати від провідника ланки М. Паливоди, телефонуючи на число 355-4356.

Річні загальні збори УСВТ „Ч. Січ"

Чергові 67-мі річні загальні збори Т-ва відбудуться в суботу, 13-го квітня ц. р., в год. 6:30 вечора у власному домі при 680 Сенфорд Евеню в Нюарку. Усі члени Т-ва зобов'язані взяти участь в цих важливих зборах.

(от)

УСК Ню Йорк — Фармінґдейл СК — 1:2
УСК Ню Йорк — Ліндбирґ СК — 0:3
УСК Ню Йорк — Лонґ Айленд Кроатс — 0:1
УСК Ню Йорк — Лонґ Айленд КОК — 1:0

В першій рунді розгривок в турнірі в закритій залі, що його провадить футбольна ліґа Лонґ Айленду в різних дивізіях, дружина УСК сеньйорів у віці понад 30 років, зазнала три поразки і здобула одну перемогу. Це перший виступ нашої дружини в такому турнірі і не зважаючи на поразки, наші футболісти добре себе репрезентували і остаточно в 4-му виступі врешті здобули заслужену перемогу. Багато із цих наших футболістів виступають в І дружині УСК і тому ці виступи в звітовому турнірі є рівночасно добрими тренінґами перед початком футбольного сезону на відкритій площі, що розпічнуться в неділю, 10-го березня ц. р.

С. К.

Повідомлення УСЦАК

Телефон „МАМ Інтернешенел Круз", що займається поїздкою збірних УСЦАК в Україну є : 1-800-932-9299.

З діяльности українських спортових осередків СТ „Україна", Торонто

Чергові Загальні збори Т-ва відбулися в неділю, 3-го лютого, у власному домі. Звітовими зборами, в яких взяло участь 30 членів, проводила Президія в складі: В. Бойчук — голова, М. Яремус — заступник і Р. Колісник — секретар.

Згідно із звітами уступаючої Управи в діловому році в Т-ві було активних дві чоловічі дружини відбиванки і одна футбольна. Відбиванкова дружина під проводом П. Келембета виступає в Канадській відбиванковій асоціяції в „А" клясі, друга дружина, якою завідує О. Соханівський, змагається в „Б" клясі Торонто і Окружній лізі. В звітовому році відбиванкова ланка була господарем 33-іх відбиванкових першостей УСЦАК. Цей турнір був присвячений пам'яті св. п. В. Ігнатовича, довголітнього чільного діяча СТ „Україна", видатного активіста ланки та багаторазового співорганізатора відбиванкових турнірів УСЦАК.

Футбольна дружина виступала в Торонто і Окружній лізі, де між 13 клюбами закінчила на 13-му і останньому місці своєї дивізії. Тренером дружини був Б. Філь, помічниками Г. Ригайло і З. Зварич. Провідник дружини С. Габа.

Поза спортовою діяльністю Т-во брало участь теж в громадському житті: представники СТ „Україна" — Б. Назарко, О. Гірак брали участь в засіданнях Відділу КУК й Українського Культурного Центру та в різних громадських імпрезах. Імпрезова референтура влаштувала Щедрий вечір та товариську забаву.

Згідно із звітом фінансової референтури Т-во мало усіх приходів 68,589 дол. і 56,580 дол. розходів. В часі зборів новоприбулий футболіст з України І. Цап повідомив про можливості спровадити на футбольний сезон юнаків з України. Уступаючий голова Я. Фенин на запити присутніх поінформував про плянову поїздку збірних дружин УСЦАК в Україну з нагоди 80-річчя СТ „Україна", Львів.

На запити щодо організації інших ланок відповів О. Стецьків, який ствердив, що коли буде зацікавлення спортовців і відповідні фонди, то для цього не буде перешкод. Після закінчення дискусії і уділення уступаючій Управі абсолюторії, збори перевибрали цю Управу на біжучий діловий рік.

У середу, 13-го лютого, новообрана Управа відбула своє перше засідання, на якому в основному розподілено діловодство, що його провадитимуть такі особи: Я. Фенин — голова, О. Стецьків — заступник і координатор спорту, Р. Колісник — секретар, Л. Дичковський — фінансовий, Б. Опалевич — господарський референт, М. Яремус — зовнішні зв'язки, О. Дрогобицький і В. Закалужний — господарська референтура, А. Лупиняк — ланковий шахів, П. Келембет і О. Соханівський — ланка відбиванки, С. Габа, І. Цап, Г. Ригайло і З. Зварич — футбольна ланка, М. Когут — пресовий референт, Б. Назарко — зовнішні зв'язки, І. Лузняк — господар; Контрольна комісія: В. Бойчук — голова, В. Маґур і В. Драбик — члени; Товариський суд: Б. Гуль — голова, Б. Назарко і В. Борецький — члени.

Багато часу і уваги на цих сходинах присвячено згаданій вже поїздці збірних дружин УСЦАК в Україну. В цій справі звітував М. Когут, який щойно повернув з відвідин Львова.

Звіт про свою поїздку в Україну теж передасть М. Когут до голови Делеґатури УСЦАК — Канада. Після обговорення ще кількох інших справ Т-ва сходини закрив голова Я. Фенин.

РОКО